SZTE JGYPK

Universitas Scientiarum Szegediensis
Facultas Academiæ Paedagogicæ de Gyula Juhász Nominatæ
QUOD AGIS, AGES.

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
JUHÁSZ GYULA PEDAGÓGUSKÉPZŐ KAR

Felnőttképzési Intézet

Andragógiai és Művelődés-tudományi Tanszék

A kultúraközvetítő szerep megjelenése

- A kiegyezéssel kezdődő polgári korszakban Magyarországon is megjelentek azok a felnőttképzési, iskolán kívüli művelődési formák, melyek a modernizálódó társadalmakra jellemzőek.
- Ezek működtetését és fejlesztését a kultúrpolitika a kezdetektől fogva a pedagógusokra, néptanítókra, tanárokra, illetve az önszerveződő közösségekre bízta.
- Mindeközben megkezdődött, majd a második világháború után folytatódott az iskolán kívüli népművelés – az oktatástól független – intézményrendszerének kiépülése

A létező szocializmus kialakulásának idején

- Az önszerveződő közösségeket a kialakuló egypártrendszer felszámolta ugyan, de a kultúrházak száma – a hatalom elképzeléseinek megfelelően – folyamatosan gyarapodott.
- Továbbra is a pedagógusokkal szembeni elvárásként fogalmazódott meg a helyi kulturális élet szervezése
- Gyakran önkéntesek vállalták a feladatot, akik jó szándékkal, de gyakran a kellő hozzáértés nélkül igyekeztek a feladatnak eleget tenni
- Az ötvenes években a politikai propaganda bizonyos feladatai is a kultúraközvetítőkre hárultak

Kik tehát a kultúraközvetítők?

- Kik foglalkoztak ezzel a társadalmi feladattal, melyet népművelésnek neveztek?
- Nincs egy önálló szakma, melyre a társadalmi munkamegosztásban ez a feladat jutna!
- Részben lelkes önkéntesek vállaltak fel bizonyos tevékenységet, részben más szakmák művelőitől, elsősorban a pedagógusoktól várta el az aktuális művelődéspolitika ezt a „járulékos” feladatot: a társadalom új ideológiájának terjesztését, a rendezvények szervezését, a kultúra elosztójának szerepét

További probléma

- Nincs olyan meghatározott, körülhatárolt társadalmi feladat sem, mellyel mindenki azonosulni tudna, amely a társadalom számára értelmezhető lenne
- A politika ráadásul kompromittálja a népművelői munkát, hiszen gyakran csak a propagandista szerepe jelenik meg a nyilvánosság előtt.

A képzés szükségessége

- Nyilvánvalóvá vált tehát a népműveléshez kapcsolódó szakképzés szükségessége annak érdekében, hogy a kultúraközvetítés feladatát képzett szakemberekre lehessen bízni
- Kezdetben óvatosan, és a politikai hatalomtól függően, de az ötvenes évek második felében elkezdődött folyamat, melynek során kialakult a szakmához kapcsolódó képzés

Az első képzőhelyek

- A népművelés önálló szakká válása, a terület felsőoktatáson belüli megítélése, elfogadása sem volt zökkenőmentes, belső szakmai viták és a korabeli kultúrpolitika törekvései egyaránt befolyásolták
- De! Mégiscsak elkezdődött a népművelés szakmává válása
- Először, 1956-ban a KLTE-n indult népművelő képzés, szakkollégiumi formában, majd itt és az ELTE-n önálló szakként

A hetvenes években szemléletváltás a szakmán belül

- Puha diktatúra → lehetővé válnak a szakmai viták
- Népművelés helyett közművelődés
- Tovább kell erősíteni a szakképzést
- Ehhez járult a politikai akarat, mely a közművelődési szemléletet erősítette →
- Újabb képzőhelyek 1975-től a tanárképző főiskolákon (Szegeden is)
- A képzések tartalmát is modernizálják, bár a politika befolyása továbbra is erős

A rendszerváltás alapjaiban rázta meg a szakmát és a képzést

- Viták: szükség van-e ilyen típusú szakemberre a megváltozott viszonyok között?
- A képzés megszüntetése is felmerült
- Szerencsére a megújulás valósult meg a társadalmi kihívásokra adott válaszként
- A képzés három új iránya körvonalazódott a szakemberek felkészítésében, akik 1991-től művelődésszervező szakosok:
  - a felnőttoktatás,
  - a kulturális szolgáltatás,
  - a kultúra értékeinek a menedzselése

Napjainkban

- Ismét változások: a bolognai folyamat következtében a felsőoktatás egész rendszere, benne a kultúraközvetítő szakemberek képzése átalakul
- A művelődésszervező képzés helyére 2006-tól az andragógia szak lépett
- A képzés reformja ismét az egységesülés irányába hat, sokkal szűkebb teret hagyva az intézményi sajátosságoknak a képzésben

Tehát: kik azok a kultúraközvetítők?

- *„…a gyakorlati szakembereknek és a szakképzésnek folyamatosan célmeghatározásokkal, öndefiniálási kényszerekkel és szakmai identitási kérdésekkel kellett és kell ma is... szembesülnie”* (Kiss Tamás)
- A kultúra és a művelődés tartalmának és funkciójának korszakonként változó értelmezésének megfelelően az ideális népművelő mindig másképpen jelent meg, ez a képzés tartalmát is befolyásolta

Az elvárások és szerepek változása

- 1945 előtt a pedagógus, a nevelő szerep elsődleges
- 1945 után a szbadművelődés korában szervező
- Az ötvenes években propagandista
- A hatvanas években ismét a nevelés szerepe erősödik
- A hetvenes évektől új szerepfelfogás: a fejlesztő
- A rendszerváltás után a kulturális szolgáltatások biztosítása, a kultúra értékeinek menedzselése az elvárás

Napjainkban: új elvárások és szerep

- Az európai normáknak megfelelően a felnőttképzésre kerül a hangsúly a szakmán és így a képzésen belül is → andragógus szak
- Az élethosszig tartó tanulás, a „lifelong learning” elve határozza meg ezt az új szerepet, ehhez igazodik az új képzés rendszere is

KÉPZÉSI PROGRAMOK

- A bolognai folyamat keretében 2006-ban indított akkreditált szak: Andragógia BA művelődésszervező szakirány
- Képzési forma, tagozat: Alapképzés, nappali és levelező tagozat
- Képzési idő: 6 félév.

A képzés célja

- Olyan kultúraközvetítő szakemberek képzése, akik rendelkeznek a kultúraközvetítés általános ismereteivel, illetve olyan elméleti és gyakorlati ismeretekkel, melyek alkalmassá teszik őket a közművelődés szakirányú feladatainak ellátására.
- A diploma megnevezése:

Andragógus (művelődésszervező)

AZ OKTATÁS TARTALMA

- A képzés négy nagyobb egységet tartalmaz
- Az andragógus képzést biztosítja az:
- ALAPKÉPZÉS
- TÖRZSKÉPZÉS
- A művelődésszervező képzést biztosítja a:
- SZAKIRÁNYÚ KÉPZÉS
- A speciális, csak a mi intézményünkben működő
- SPECIALIZÁCIÓK

Alapkézés

- a) filozófiatörténet, társadalmi ismeretek, kommunikáció, informatika, könyvtárismeret, könyvtárhasználati ismeretek
- b) pedagógiai-pszichológiai alapozás:
- pedagógiai modul (pedagógiai propedeutika, neveléstörténet, neveléstan, didaktika, nevelés- és művelődésfilozófia);
- pszichológiai modul (bevezetés a pszichológiába, fejlődéspszichológia, szociálpszichológia, a tanulás és a gondolkodás anatómiai, élettani és fejlődésbiológiai alapjai, a nevelés pszichológiai alapjai);
- társadalomismereti modul (közgazdasági és jogi ismeretek, a társadalomtudományi kutatások módszertana, vezetéselmélet);
- Európa-tanulmányok modul (az EU integrációs és oktatáspolitikája, nemzetközi szervezetek, struktúrák, döntési folyamatok).

Törzsképzés

- az andragógia alapjai (az andragógia tudományelméleti és tudományfilozófiai alapjai, andragógiaelmélet);
- andragógia-történet és komparatív andragógia (az andragógia története, felnőttképzési forrás- és dokumentumelemzés, komparatív andragógia); művelődéstörténet (egyetemes és magyar művelődéstörténet);
- a felnőttképzés és az emberi erőforrás fejlesztés elmélete (emberi erőforrás-elméletek, a felnőttképzés gazdasági és jogi környezete, marketing és minőségbiztosítási alapismeretek);
- felnőttoktatási rendszerek, munkaerő-piaciképzések, minőségirányítás (formális, nem formális és informális képzési rendszerek tervezése, szervezése, irányítása és minőségbiztosítása);

Szakirányú képzés

- művelődésszervező szakirányon: a kultúraközvetítés elméleti és történeti aspektusai, kultúraközvetítő intézményrendszerek: médiaismeret, tér-társadalom-kultúra, művelődésszociológia ismeretek, kulturális, művészeti menedzsment, szociokulturális animáció, kulturális vállalkozások, marketing, PR, művelődés-gazdaságtan, nonprofit szektor és menedzsmentje
- A szakirányú képzés, és a törzsképzés egyaránt fontos eleme a SZAKMAI GYAKORLAT

Specializációk

- Az andragógia-művelődésszervező szakhoz specializációk kapcsolódnak: a kultúraközvetítés alapvető ismeretei mellett egy-egy terület elmélyültebb megismerésére is lehetőség nyílik, melynek eredményeképpen ezt a külön végzettséget betétlap igazolja az oklevélben.

Média specializáció

- Az írott és elektronikus sajtó alapvető ismereteivel, jogi és etikai kérdéseivel ismerkedhetnek meg a hallgatók. Ezen belül tanulnak médiaismeretet, stilisztikai és retorikai ismereteket, sajtóműfajokat, sajtótörténetet, vizuális kultúrát, a sajtó és a reklám jogi és etikai ismereteit.

Rendezvényszervező specializáció

- A rendezvények szervezésének elméleti és gyakorlati kérdéseivel ismerkedhetnek meg a hallgatók e képzés keretei között. Megismerik a szervezeti viselkedés, a kommunikáció és a marketing alapjait, a rendezvényszervezés módszertani kérdéseit, elsajátítják az ide kapcsolódó jogi ismereteket, a protokoll és a reklám főbb tudnivalóit.

Vallásismeret specializáció

- A specializáció a vallásismeret mint kultúratudomány oktatására vállalkozik. A művelődésszervező szakirány legfőbb képzési céljával – a kultúraközvetítő szakemberek képzési feladatával – összhangban a specializáció a vallástörténetre (nagy világvallások: kereszténység, iszlám, hinduizmus, buddhizmus) és a jelen egyházi és vallási intézményrendszereire, közösségeire vonatkozó átfogó ismeretek átadására törekszik.

Idegenforgalmi menedzser specializáció

- A speciális képzés célja, hogy az idegenforgalom területén piacképes ismereteket szerezzenek a hallgatók. A képzésben nagy hangsúlyt kapnak az idegenforgalom specifikus és az általános üzleti ismeretek egyaránt, emellett a terület földrajzi hátterét, gazdasági, jogi vonatkozásait is elsajátítják a hallgatók.

Regionális tanulmányok specializáció

- A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik a kultúraközvetítés ismeretein túl rendelkeznek olyan speciális ismeretekkel, melyek lehetővé teszik a regionális kulturális kapcsolatok kialakítását, fenntartását és működtetését, a helyi közösségek igényeinek felmérését, lehetőségeik kihasználását határon innen és túl. A képzés keretében a nemzetközi, kultúraközi kommunikáció, a nemzetközi protokoll szabályait éppúgy elsajátítják a hallgatók, mint a Közép-Kelet Európai régió és országai kulturális gazdasági és történeti sajátosságait.

Ökológai menedzser specializáció

- A speciális képzés célja olyan környezettudatos magatartással rendelkező andragógus és művelődésszervező szakemberek képzése, akik szakmájukban képesek a tanult ismereteket alkalmazni, amely ezáltal beépül a felnőttképzés ill. kultúraközvetítés gyakorlatába, hozzájárulva ezzel a fenntartható fejlődéshez.

Mesterszakok

- Várhatóan 2009-től MA szakokat is indítani tudunk, ezek a következők lesznek:
- Andragógia MA
- Kultúra-mediátor MA
- Andragógus tanár MA

Köszönöm a figyelmet!

Dr. T. Molnár Gizella

intézetvezető

tanszékvezető főiskolai tanár

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Felnőttképzési Intézet

Andragógai és Művelődéstudományi Tanszék

H-6723 Szeged, Szilléri sgt. 12.

Tel.: 36 62 474 255

www.jgypk.u-szeged.hu/tanszek/kozmuv

e-mail: molnarg@jgypk.u-szeged.hu